

„Danferen“
 et halvgenetlig Nyheds- og Oplysningsblad for det danske Folk i Amerika,
 udgivet af
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
 Blair, Neb.
 „Danferen“ udgaaer hver Tirsdag og Fredag.
 Pris pr. Måned \$1.00, Årabet \$12.00.
 Bladet betales i Forud.
 Beskrivelse, Betaling, Adressforandring og andet angaaende Bladet adresseres:
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
 Blair, Neb.
 Redaktør: A. M. Andersen.
 Alle Bidrag til „Danferen“'s Indhold: Afhandlinger, Korrespondancer og Artikler af enhver Art, bedes adresseres:
 A. M. Andersen, Blair, Neb.
 Entered at the Post Office at Blair, Neb., as second class matter.
 Advertising Rates made known upon application.

„Danferen“
 bliver sendt til Subskribenter, indtil udtrykt Oplysning modtages af Udgiverne, og at Gælt er betalt, i Overensstemmelse med de Forenebes Staters Postlove.
 Naar Læserne henvender sig til Folk, der avorterer i Bladet, enten for at søge hende eller for at søge Oplysning om det avorterende, bedes de altid omtale, at de søge Avorterementet i dette Blad. Det vil være til gavnlig Nytte.

Et Par Ord.

Som det er en kendt Sag at et Menneſte let kommer til at fortælle sig, til at utrykke sig paa en Maade, som ikke gavner hverken ham selv eller den Sag, hvis Talsmand han var, jaaledes kan det gaa med en Avis, naar der indtraffer Trykfejl eller Udtryksfejl, eller hvad man nu vil kalde det for. Det kan tidt give Anledning til alvorlige Misforstaaelser ogaa undertiden til overfladiske. Men „enten — eller“ kan det være lige ubehageligt og lige svært at oprette, om det overhovedet altid lader sig oprette helt. Det er i politiske Taler og andre Slags Taler, der kan blive begaaet Fejl — eller Udtryksfejl, om man vil. Det kan ske, og det sker ogsaa undertiden. Og det samme med en Avis, ogsaa der kan det ske, og her det ogsaa undertiden. Desværre var det i Høj Grad Tilfældet med „Danferen“'s sidste Fredagsnummer. En Mængde Fejl (Ombrækningsfejl kalder vi dem i Avisproget) var indløben efter at Korrekturen var læst. Særlig slem var det gaaet ud over vor Redaktionsartikel „Den hungrige Mand“. De, som læste den, har sikkert høit vanføleligt ved at hitte Nede i den. Men vor gode Tanke og Hensigt haaber vi alligevel man har forstaaet. Det kunde man nemlig ikke misforstaa trods den uheldige Linjeomvæltning, som altfor isjældende lod sig observere. Vor absolute Willighed, til at give vore Læsere den bedste Indfyldning for Danferens sidste Fredagsudgave, ved vi vil blive accepteret af alle, naar vi tilføjer, at Mijeren bl. a. skyldtes Uheld med vor Sættelses- og Formandens Fraværelse. Vi haaber mindst paa lignende Gentagelse ud i Fremtiden.

George Washington.

Hans Fødselsdag var det i Fredags. Han var født den 22. Februar 1732 i Westmoreland Co., Virginia. Det er almindelig kendt, at han var øverstbefalende General under Revolutionenskrigen, at han blev Republikkens første Præsident, og at Amerikanerne under at kalde ham Landets Fader. Vi skal i Anledning af hans Fødselsdag meddele enkelte Træk fra hans Liv, som er mindre kendte. At han muligvis er af dansk Nedstamning vil vi forbigaa. Men sikkert er det, at han var af høj og ædel Byrd, og han bestemmede ikke sin Slægt. Da han var kun 12 Aar gammel døde hans Fader, og det vil da sige den Del af Folket, der holder fast ved den kristne Tro, som de døbttes til derhjemme i Moderkirken. En Forstand kan der nok stelles mellem et Præsteblad og et Folkeblad. Et theologisk Tidsskrift kan med nogen Ret kaldes et Præsteblad, fordi det er redigeret særlig med henblik paa Præsterne som Læsere. Men da kan Danferen jo slet ikke komme i Betragtning. Ser vi hen til Emnerne, der drøftes i Bladets Spalter, da viser

blev dræbt eller jaaret. Han levede i længere Tid paa sit Gods, og som Medlem af Virginia Assembly siger Patriot Henry om ham, at „han talte sjelden og fort, men med Hensyn til solid Information og sund Dommekraft var han uomtvistelig den største Mand i Forsamlingen“.

Under de utrolige Vanfælgeligheder i Forbindelse med Revolutionenskrigen, hvor han led Mangel af Mænd og Forplejning, og hans Autoritet bestrædes, fejrede han ved sin Middel, rolige Mod, Fortand, Fødsel og Udholdenhed. Først da de 13 Koloniers Uafhængighed var sikret, vendte han tilbage til Mount Vernon, som han kun havde set en Gang i otte Aar. Betaling for sin Tjeneste vilde han ikke modtage, og da Kongressen bevilgede en Sum til Dækning af hans personlige Udlay, skænkede han det bort til Skoler. — Hans Gudsfrugt er velbetændt. — Ja, George Washington er en af de ædle Fædre, som vi gør vel i at mindes.

Folkeblad — Præsteblad.

Saa en af vore ærede Læsere har vi modtaget følgende:

„En Paastand, som burde modbevises.“

Der er flere Aarsager til, at „Danferen“ ikke vover sig saa stor og stærk, som den fortjener, og en af dem er, at man paastaaer, at Bladet ikke er Folkeblad men et Præsteblad. Thi — rører Kritikken ved Bladet eller ved Styrelsen eller ved nogen af Præsterne, da er en faadan Kritik ufrugt, uformuigt og havner i Papirurven eller i —.

Jeg vil den lille Bemærkning — hvordan kan Folk vide, hvad der ikke kommer i Bladet, men havner andetsteds? Det gaar over vor Fortand. Vi fortæller nemlig, at de anførte Ord, som skal bevise, at „Df.“ er et Præsteblad etc., ikke er Indsenderens, men hvad „man paastaaer“, altsaa Ord af andre. Hvorledes kan man ude paa Pacificfyen (thi derfra er Indsenderen) vide, naar der tilsendes os Kritik over Bladet, Styrelsen eller nogen af Præsterne? Det gaar som sagt over vor Fortand. Thi — fra den Kant har vi ingen faadan Kritik modtaget. Rigtigt omtaler Indsenderen senere, at han har sendt os en Artikel, som ikke er bleven optaget. Om den indeholdt Kritik i navnte Retning, skal vi lade være usagt, da den aldrig er naaet til os.

Med det samme skal vi saa betroe Offentligheden, at vi netop har liggende for os en Kritik over en af vore Præster fra en anden Kant. Den er undertegnet „En Arbejds Mand“, men ikke engang Redaktionen har Manden betroet sit Navn og sin Adresse. En sli Artikel vil have i Papirurven eller i —, og det vilde den akkurat lige saa vel have gjort, om den havde været rettet imod „En Arbejds Mand“ eller en Mand af Folket i hvilken som helst Ridsstilling.

Forøvrigt har vi slet ikke været overlæst med Kritik — hverken over Bladet, Styrelsen eller nogen af Præsterne, — heller ikke over Folket. Bladet har leveret Kritik, som ligesaa vel var adresseret til Præsterne som til enhver anden. Men nok herom.

Saa til Sagen — „ikke Folkeblad men Præsteblad“. Efter her er der noget, vi slet ikke fortæller, og det er det Modsetningsforhold mellem de to, der betegnes ved Ordene „ikke — men“. Vi opfatter nemlig slet ikke Forholdet mellem Folket og Præsterne som et Modsetningsforhold. Det er vipt altfor gammeldags at opfatte dette Forhold jaaledes. Ser i Jesu Kirken passer det da slet ikke. Præsterne er kommen lige ud af Folket, og de vælges af og bevæger sig iblandt Folket, og det vil da sige den Del af Folket, der holder fast ved den kristne Tro, som de døbttes til derhjemme i Moderkirken.

En Forstand kan der nok stelles mellem et Præsteblad og et Folkeblad. Et theologisk Tidsskrift kan med nogen Ret kaldes et Præsteblad, fordi det er redigeret særlig med henblik paa Præsterne som Læsere. Men da kan Danferen jo slet ikke komme i Betragtning. Ser vi hen til Emnerne, der drøftes i Bladets Spalter, da viser

det sig at være et Folkeblad, ja netop et Folkeblad. Der er Sagen om Oprettelse af et Hjem for gamle Menneſter, — ja er der Spørgsmaalet om „Byliv eller Landliv“, — ja den bedste Maade at ordne vore Søndagskoler paa. Er det ikke alt sammen noget, der angaar Folket og dets Vel? Tidligere har bl. a. Spørgsmaalet om Danstidens Bevarelse i Amerika været drøftet. — Kirkelige Spørgsmaal har ogsaa været oppe til Behandling i Bladets Spalter, men Kirken var jo netop „Folke-Kirke i Danmark“, saa det ligger vel ganske nær at betragte kirkelige Spørgsmaal som folkelige ogsaa her i Amerika.

Og hvad Sproget angaar, da vil det ogsaa bevise, at „Df.“ er et Folkeblad. De forskellige Emner behandles her i et Sprog, som det veloplyste danske Folk godt forstaaer og kan følge med. Vi kan jaaledes ikke finde ringeste Grund for den gjorte Paastand, og vi vil raade den ærede Indsender til simpelt hen at modbevise Paastanden med Bladets Indhold fra Uge til anden.

Særlig — lad os bemærke, at Danferen altsaa slet ikke tænker paa noget Modsetningsforhold her. Det vil ligesaa lidt stille sig i Modsetning til Præsterne som til Folket, Folket og Præsterne og Bladet arbejder mod det samme Maal, mener vi. Ikke skal vi se gennem Fingre med Præsteynder og naturligvis lige saa lidt med andre Synder. Men vi husker ogsaa det Guds Ord, der siger, at „Aerlighed skal skjule Syndens Mangfoldighed.“ For øvrigt kan de dansk-lutherske Præster i Amerika i sin Almindelighed opvise en Reford, som hverken de eller „Danferen“ behøver at skamme sig ved — Gud alene Åren derfor! Det er ikke det værste, man kan beholde os for, at vi er tilbunds med Præsterne. Det er vi langt fr a ene om.

Et literært Hensjyn.

I forrige Fredagsnummer bragte vi nogle Digte af betydelige danske Digtere. Og naar vi fortæller herom vil vi ikke kunne undlade at nævne os om „Danferen“'s sidste nummer, som vi har læst og som vi har hørt om. Det er et værdifuldt og interessant værk, som vi har læst og som vi har hørt om.

Vi har jo nok af og til bragt en Række Vers af en eller anden æret Indsender; men oprigtigt tal ma vi indrømme, at vi ingen af de jaadanne Vers har sporet mere af Fortætters gode Villie end Gøne til at skrive Poesi.

Særlig mener vi dog ikke noget direkte Dyrsk paa at lomme de ikke sjældent fremkomne poetiske Udbring blandt vore Læsere og Beløvere. Vore Spalter vil altid være aabne for diletantisk Kunst — men, for Poesiens Bedkommende, heller ikke for noget ringere. Denne Ordning, haaber vi, vil vinde almindelig Sympati i vor Læserskreds baade ude og hjemme.

Det er med at skrive Digte som med at skrive Artikler, ja selv Korrespondancer, man maa altid gøre sig selv klart, at det, man skriver, ikke alene skal blive læst af ens befærdte og nærmeste, men af tusinde af Menneſter med mere eller mindre, men i høert Fald nogen afgjort kritisk Sans. Og de, der rigtig har Nde om, hvilken Mission et Nyheds- og Oplysningsblad har at udføre, de vil fortælle os tilfulde, naar vi udtrykkeligt fremhæver, at det, der skal give et saadant Blad et succesfuldt Præg, er en selvbevidst Kritik af, hvad det bringer i dets Spalter.

Landets betydelige Digtere. Skulde det blive muligt for os at levere original dansk-amerikansk Digtkunst eller endda nogenlunde pælsfornede Vers, værdige til Trykning — ingen saa det hellere end vi. Men et literært Hensjyn tør vi ikke komme udenom.

Kattevagt.

Naar alting gaar til Hvide, Svad Dagen kaldte frem, Naar alle Laager ile Til deres Daalige Hjem, Naar Solens Glimt sig fjerne, Mens af hver Sky forladt Den evig faste Stjerne Staar paa den stille Nat.

Da hujter hen i Dvale Hver Drom, vi siige saa; Den store Sandheds Tale Vi kan igen fortaa; Vi kan igen fornemme Den Kraft, vi bæres af, Den skjulte Mandestemme, Hvis Røst os Tanke gav.

Og dybt i Sjælens Jøndre Sig aabner da et Blik, Hvis Flugt ej Skræker hindre, Hvis Syn ej Grænser fik; Med det vort Hjem vi skue, Et større Fædreland, End denne lille Aue Som ej os holde kan.

Det sørgeligste klinger Harmonisk da og smukt, Det tungeste faar Binger Til mægtig Himmelflugt, Det ringeste forjaerer Sin Nads i Livets Krans, Det mørkeste sig klarer I disse Straalers Glans.

Og i vor Aand sig lænker Den store Fader-Mand, Som løser alle Lænker Og bryder alle Bænd; Og naar de sidste falde, Da føle vi med ét; At Gud er alt i alle, Og alle kun er ét.

Landliv eller Byliv.

Nr. 1.

Landliv.

1. Landlivets Genbor-dighed.

Livet paa Landet er ikke det samme som at „ligge paa Landet“; Landliv er ikke „Gøjen“; nej, et faadant faar Menneſkene næppe mere under disse Stjerner. Landlivet er et Liv med meget haardt Arbejde. Maaske har den amerikanske Bonde ikke saa haardt Slid hele Aaret som den danske; men han maa alligevel tage haardt fat i de fleste af Aarets Maanedere. Amerikas glødende Sol og varme Vinde gør, at Bonden herover maa arbejde i sit Ansigt Svend. De gyldne Års kommer ikke til at følge paa Ageren eller de store Majsstolber til at fylde Loden eller de fede Stude til at staa paa Stalden uden Farmerens ihærdige Stræbsomhed.

Og tager man saa det forudgaaende Nybyggerliv med i Betragtning, da ogsaa det haardt Arbejde. Sandelig, det har travelt Slid af haardst Arbejde, at tage dets Sletter under Plov og at overrisle Dalene i dets Bjergegne. Pioneren har maattet tage et haardt Dag for at gøre sig sin „Jord underdanig“. Han maatte jo enten i en Jordhytte eller et Brækkur eller i Blokhus, døende haardt Slid og streng Hede, ofte udført for Anfald af Skovens vilde Dyr, af giftige Slangor og snedige Indianere og ofte underkastet sig Savn og faarde Lidelser, før han fik sine Sager „paa det tørre“.

Tid blev Præsterne baade paa Kolonialvarer, Slæder og Møbler struede uformelig højt op paa Landet, hvor der ingen Konkurrence, intet Kapløb kan finde Sted. Paa Gæne, hvor der kun løber een Jernbane igennem, bliver Fragtpriserne gerne meget store. Jeg har i en lille Provinsby med en Jernvej til, betalt omtrent tre Gange saa høje Fragtpriser som i en stor By med mange Jernveje og megen Konkurrence. De Varer, som kunne købes i Landsbyer og Stationsbyer, er som Regel ikke blot dyrere men ogsaa af en ringere Kvalitet end de, som udbedes i de større Byer.

De kirkelige Møder paa Landet henhænge ogsaa af de lange og ofte besværlige Veje. Jeg kender en Famille, som har 15 Mil at føre til kirke hver Søndag og samme Vejlængde tilbage; og at det har sine Besværligheder kan ikke nægtes.

Ligeledes er Skoleforholdene paa Landet ofte vanfælgelige. De lange, undertiden opførte og urefremkomne Veje, de store Sneedriver, den lidende Frost og den skarpe Nordvind kunne gøre det højt besværligt for Børnene at komme til Skole om Vinteren, hvortil kommer, at Undervisningen i Landsbyhollerne tidt er meget tarvelig; man vil kun betale en lille Gage for Undervisningen, for hvilken man selvfølgelig kun faar Lærere eller Lærerinder af anden eller tredje Klasse.

Starkt Vinterfulde føles maaske ogsaa mere paa Landet i de enlig liggende Huse end i Byernes sammenbyggede Boliger. Varmepapparatene er muligvis ogsaa af en ringere Art end Byernes. I Sygdomstilfælde kan det ofte være meget bekvæmligt at faa Lægehjælp paa Landet; jeg ved om et Tilfælde ved en Barneafdeling, hvor Lægen maatte hentes 60 Mil borte. Vostforførelsen paa Landet kan heller ikke maale sig med Byernes, selv om der er slet store Fremfærd paa dette Omraade i de sidste Aar.

2. Landlivets Fordelse.

Hvilke Fordelle tilbyder Landlivet? Det er utvivlsomt sundest at bo paa Landet. Landboerne er en sundere og stærkere Race end Byfolkene. Og epidemiske Sygdomme faar aldrig nær Dag i saa mange Menneſter paa Landet som i de større Byer.

Den friske, dejlige Natur kan nydes i rigelige Maal paa Landet. Synet af en bløgende Kornmark, af en Åbildegaard i Blomst og Duft af en Kølvernaft eller af den slagne Eng maa man ud paa Landet for at have og nyde. Den gyldne Solopgang, den glødende Solnedgang og den dybe, dunkle Stjernehimmel kunne Byboerne ikke rigtig glædes ved; Nogen fra Fabrikforstienene, de høje Huse og det meget Liv inden Døre gør, at man de færreste kommer i nogen rigtig forbindelse til at betragte disse Skønheder; de nydes bedst paa Landet.

Samlivetslivet paa Landet kan maaske ikke plejes med saa mange Møder som i Byen; men saa er Sammenkomsterne maaske saa meget hjerteligere, frie og naturlige. Det formelle spiller ikke saa fremragende en Rolle i Landlivet som i Bylivet. Forholdet mellem Naboer paa Landet er meget ofte af den skønneste og fortroligste Art.

Kirkelige Møder og Forsamlinger kunne næppe holdes saa hyppigt paa Landet som i Byen paa Grund af Afstanden og andre Forhold; men saa vinder Sammenkomsterne ved, at de fleste kunne holdes om Tiden, hvor Folk er mere oplagte og klarhjerte end ved Aftenstid; og Sammenkomsterne ved de lange Afstande overvindes ved, at næsten alle Landboere kunne holde Heste. Den faaldte Husmandsklasse, der er saa talrig i Europa, og som gerne maa gaa, naar Byboerne kunne føre, findes der ikke fyndeligt Spor af i Amerika.

Den jesteriske Indflydelse paa Landet er mindre end i Byerne; og Sprogforholdene er ogsaa bedre. Baade den ældre og den yngre Slægt, som bor der, holder som Regel temmelig godt fast paa Modersmaalet. Der er flere Byboere, der lider af „den engelske Syge“, end Landboere.

Der er større Sikkerhed for Liv og Gods paa Landet end i Byerne. Bagabønder, Mordere, Røvere og Tyvsnægte driver mest deres onde Værk i de større Stæder. Den Skydegalstaf og Rakettanvid, som jesterer Byfolk den fjerde Juli, er ikke saa udbredt paa Landet; der kan som Regel vort Lands skønne Mindedag nok fejres paa en jævnlig og sikker Maade.

Forholdet, hvorunder Bøtten vover op paa Landet, er mere frit, sundt og naturligt end i de større Byer, hvor selv gode Gjem ofte er kaferneagtige og indskrænkede. Endelig skal nævnes det store Gode ved Landlivet, at langt flere paa Landet ejer deres eget Hus og Hjem end i Byerne. Og naar en Farmer ejer sin Farm og sin Bedrift selv, da har han sikkert opnaaet en

god, tilfredsstillende og uafhængig Stilling. I Børneskole og Stavsbaandets usle Tider i Danmark sad de saa Edelsbønder med deres Gjenomsæret til deres Hus og Hjem. Et smukt Afbillede af den danske Edelsbonde er den fri og uafhængige dansk-amerikanske Farmer. Paa sin Gjendom kan han lægge sine Skæfter uden at behøve at drage fremmedt Nag; og for hans Børneskole er der nok at gøre i Hus og Gave, Ager og Lade efterhaanden som den vokser til. Landlivet har mange gode Sider.

Saad er saa den praktiske Betydning af disse Forholdes Behandling her? Hvor skal den dansk-amerikanske Befolkning her i Nord-Amerika helst til hen, til de store Byer eller paa Landet? For de fleste Bedkommende vil det vist nok være heldigst at følge Redaktør Tomas Raad: „Young man (and woman), go west and grow up with the country“. Der er mere Udfigt til, at du paa Landet eller i en mindre Provinsby kan arbejde lidt frem til en fri, selvstændig timelig Stilling end i en stor By. En ung Bantor med Bankforretning i en lille By i den danske Nybygd her i Amerika plejede at sige: „It is better to be a big frog in a little pond, than a little frog in a big pond“. Ved at blive i en stor By vil du have Udfigt til det sidste, ved at rejse paa Landet eller til en mindre By vil du maaske kunne opnaa det første. Saa vil du saa?

I Matth. Ev. 19, 25, 26 tales om at „tage Stade paa sin Sjæl“ og om at „selve sit Liv“. Tag endelig Hensyn dertil i din Beregning, naar du skal bestemme dig for enten Byliv eller Landliv; jeg at blive klar over, hvor der for dit Bedkommende kan være mindst Fare for at tabe din Sjæl og mest Hjelpt til at faa den frelst, og vælg dit Bedkommende der, hvor du, som Profeten siger, kan „have din Sjæl til Bytte“.

Fra Død til Liv.
 Jeg betragter inden Døre, Min Død var idel Nød, Jeg intet Haab og ingen Udfigt kendte
 Jeg trodsed Herrens Bud, Foragtede min Gud Og bort fra Herrens Skønlighed mig vendte.
 Jeg vandred som en Blind, Saa nær ved bratte Lind Paa Afsgrundstrandens skæbnesvangre Stier
 Mig ventede kun Nød, Min Angest, Sval og Død. Det Uopholdst, hvor Haabet evig viger.
 Med stor Langmodighed Gud taalte mig, og med Barmhertighedens Tider bar hon over,
 Han raabte til min Sjæl: Betenk dig evigt vel Og tænk dog paa den Salighed, du vover.
 Jeg hørte Herrens Røst, Og i mit arme Bryt Begyndte Ordets skarpe Braad at nage,
 Men nu var Frelsens Dag, Sig Gud antog min Sag, Forslod min Synd for Jesu Blod alene.
 O, stor Barmhertighed, O, store Skønlighed, Som du min Frelser imod mig beviste;
 Og end i Dag du er Med Skønlighed mig nær, Na følger mig indtil min Dag den sidste.
 Skænk mig Grimodighed Og giv mig Tro og Fred, Hjælp mig hver Dag at i alt godt tiltage;
 O, lær mig elske dig, Du, som er død for mig; Lad mig din Godhed smage alle Dage.
 O, hjælp mig, at jeg saa Maa rejsefærdig staa, Al jeg dit Råd kan følge, naar det lyder;
 Og saa gaa hjem i Fred Til Himlens Skønlighed, Hvor Jesu Kærlighed evig Sjælen fryder.
 A. S a n s e n, Nuffin.